

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an. 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicații oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu- vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Corespondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; ează banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș</p>
--	--	--

Lecțiune practică din Istorie

„Fata moșului și fata babei“

poveste populară din Bănat
(urmare și fine)

IV. Reproducerea prin școlari

- În formă de enarare.
- În formă de temă scripturistică.

V. Momentele etice.

Să vedem acuma pruncilor ce învățatură putem noi scoate din istoria aceasta.

Cum era fata moșului? (Fata moșului era bărbată și frumoasă.) Dar fata babeii cum era? (Fata babeii era leneșă și urtă.) Vedeți pruncilor! Când fata moșului a plecat după foc luând lumea în cap, ea ajunsese mai întâiu la un măr plin de omizi, care se rugă de ea să-i ajute curățindu-l de omizi. Fata harnică obicinuită de mică cu lucrul și dedată totdeauna a face bine și a asculta, îndată ti veni într'ajutoriu; asemenea și la rugările isvorului și a cuptorului, fata nu rămase nepăsătoare ci se apucă îndată de lucru cu sfruguință și cu voe bună. Și ați văzut pruncilor, că la re'ntoarcere ce făcu cuptoriul, isvorul și mărul? (Îi deteră pâne caldă, apă și mere). Așa e! Vedeți! pentru-că fata au făcut bine, au așteptat-o iar bine, adevă binele cu ce se respălătește? (Cu bine). Așa e: *binele cu bine se respălătește!* Să zică aceasta N. N.; să zică școlarii în banca întâiu. Ziceți toți. Bine! Să vedem acuma pe fata babeii? Era ea dedată și obicinuită cu lucrul? (Nu era!). Ascultat-a fata babeii rugările cuptoriului, a isvorului și a mărului? (Nu au ascultat). Așa e! ea nu a vrut să lucre, uu au vrut să asculte și să ajute pre cei ce erau în necazuri, de aceea a și pățit'o, căci la re'ntoarcere ar fi mâncat pâne caldă și mere, și ar fi beuț și apă, dar nime nu-i da, a trebuit să-ș pună pofta în cuiu, va să zică răul cu ce se respălătește? (Cu rău!) Așa e *„răul cu rău se respălătește“* Să zică aceasta N. N.; să zică școlarii din banca din urmă. Ziceți toți. Bine!

Acuma băgați seama pruncilor! Amendoauă fetele ajung slujnice la Sta Vineri. Fata moșului ascultă și face lucrurile așa cum i s'a poruncit, ba încă și mai bine, și stăpâna ei au fost foarte mulțămită cu dânsa și cu toate acestea, când e la plată, la sâmbrie, ea își alege o ladă mai de rënd, după starea ei, și nu lăcomește să ia un lucru, de care cunoștea că nu e vrednică.

Sânta însă a cunoscut inima cea bună a fetei și au răsplătit înzecit hărnicia ei, căci lada cum știți era plină de bogății. Fata leneșă însă nu face lucrurile cum i s'au spus, vrea numai să le cocoloșască fie-cum, ei, dar când e la plată ea își alege lada cea mai frumoasă, ca și când cine știe ce lucru mare făcuse ea; dar sânta știu ce făcu, căci deschizând acasă lada, o mâncară leghioanele și pre fată și pre mamă-sa cea fără milă. Adevă *omul bărbat și harnic totdeauna dă de bine, iar cel leneș numai de rău*. De aceea vă zic pruncilor! În toată viața voastră să urțiți lenea și să iubiți lucrul, căci numai prin lucru și cruțare poate ajunge omul la stare. Și voi știți, că omul cu stare are și vază înaintea tuturor; pecând omul leneș în veci sêrac va fi, și fiind sêrac toți își bat joc de el, căci știu, că sêrăcia lui provine numai din lene. Și apoi lenea împinge pre om și mai departe. Să vedem: Omul leneș nu are ce mânca, căci din ceriu nu-i pică de-a gata mura 'n gură. Gura cere de mâncare. Mânile nu vreau să lucre. Duhul lui cel rău atunci îl împinge să omoare, să fure, căci flămând nu poate sta; furând îl prind și îl închid și ajunge astfel un prăpădit și un om de nimica. De aceea și zice s. Scriptură, că: *„lenea e începutul tuturor răutăților“*, din lene se nasc toate relele, toate păcatele; ferțiți-vă de lene ca de foc, căci:

*Lenea e cocoană mare
 La cin' se pune în spinare
 Îl duce câtră pierzare.*

(Invetătorul caută ca școlarii să învețe de-a rostul aceasta poezie).

Acuma să ved care dintre voi pruncilor va fi mai harnic, mai bărbat, și care va ascultă mai bine cuvintele mele. Eu cunosc pre câțiva dintre voi, că nu 'și fac temele la vreme, își lasă cărțile și lucrurile de școală care pre unde, adecă ei nu iubesc ordinea, curățenia și rânduiala. Atari copii — eată-i au și roșit la față — când vor fi mari vor ajunge rău, ca fata leneșă, dacă nu se vor îndrepta. Voi știți cum zice proverbul: „ziua bună de dimineață s'arată,“ adecă se poate cunoaște mai nainte ce om are să se facă dintrun copil.

Dintrun copil bun se face om bun, dintrun copil rău se face iar om rău pentru-că: „cum te'nveți în tinerețe, așa te porți la bătrânețe!“

Copiiilor! căutați să fiți toți buni, căci copilul bun e ca o floare frumoasă și cu bun miros, la care toți oamenii privesc cu drag și fie-care ar vrea să fie a lui. Fiți copii buni, fiți ascultători! fiți lucrători, nu lăsați lucrul de pre o zi pre alta, timpul e ban, și cine lasă timpul să treacă înzedar acela lasă banul din mână.

Ascultați cuvintele mele, că bine vă va fi, și totdeauna să faceți numai așa cum vă învăț eu. Aduceți-vă totdeauna aminte de sfaturile mele, că eu vă voiesc numai binele. Și eu atunci voi fi mulțămît, numai atunci, când voi vedea că din voi să fac oameni buni, oameni harnici, oameni de omenie folositori voaue și altora. Să deie Dzeu pruncilor să vă ved oameni mari, mari la minte, mari la suflet, atunci voi fi și eu falos cu voi și și atunci vă voi zice ca acum: voi sânteti copii mei cei buni. Căutați dar, ca truda și chinul, care-l pun eu pentru voi să nu fie înzedar, ci sfaturile mele să prindă rădăcini în inimile voastre și să aducă roade însutite. Căutați ca totdeauna să vă pot zice: voi sunteți copii mei cei buni!

George Cătană
Invetătoriu.

Reunirea Românilor din Transilvania și Ungaria

studiu național — istoric — religios de Nicolae Manegutiu, protopresbiter. Sibiu, tip. arhidiecec. 1893. f. 8°, 208 pag.

Eată o carte, ce ar fi bine să nu lipsască din nici o casă română.

Ea tratează o mare cestiune, autorul ei pledează „pentru unirea respective reunirea tuturor Românilor în cele confesionali, ... dela carea condiționează esistența și mărimea noastră națională.“

Părintele protopresbiter N. Manegutiu tratează studiul seu în patru articole.

În trăsuri generale vom areta cetitorilor noștrii cuprinsul acestui studiu, pe care-l recomandăm tuturor cărora le zace la inimă soarta poporului nostru.

„Cestiunea în fond“ este articolul prim a studiului. Aci arată autorul, că împrejurările vistrige, în cari se aflau Românii înainte de asta cu 200 de ani, i-au făcut să aleagă din două rele pe cel mai mic.

Românii trebuiau să se uniască cu una din bisericile puternice ale aceluși timp, pentru ca „să-și câștige oare cari drepturi și avere, un traiu mai suportabil“.

Cu cine să se fie unit, cu romano-catolicii, cari nu cereau decât recunașterea a patru puncte dogmatice sau *nici chiar atâta* sau cu reformații, cari pretindeau lăpădarea doctrinei bisericii noastre — „și apoi limba, da limba noastră... Istoria ne spune pe scurt: Toți câți s'au reformat; s'au magiarisat, s'au perdut...“

Românii necesități să aleagă. au ales răul cel mai mic, ei să unesc cu Roma. Ba — zice autorul *reunirei* ... — dacă am abstrage calamitățile venite asupra noastră în urma unirei, atunci părinții noștrii, cari au făcut unirea sunt de *scusat*, căci n'au prevăzut acele calamități și *au meritul* „nu numai a fi descoperit mai curând... originea... leagănul națiunii noastre, ci și o fi înălțat și purificat“.

Dar și aceasta unire o fac numai Atanasie și câți-va protopopi, masa poporului nu numai, că nici ideile n'are de ce fac capii sei, dar face o opoziție mare, când e vorba ca să treacă la biserica unită. Persecuțiunile contra neuniților țin mai multe decenii. Poporul să unește — cât se unește — cu forța.

Uniții sunt înșelați; capătă drepturi pe hârtie, în realitatea soarta lor este aceeaș ca și mai înainte, dacă nu mai rea.

Mitropolitul din Alba Iulia devine simplu episcop supus arhiepiscopului unguresc din Strigonia.

Clerului și poporului intratăta i-a mers bine, încât nu a suferit necazurile neuniților, mai mult nimic. Un protopop unit zice la 1735: „Din unire nu ne-a remas alta, decât *ura între frați și mustra-rea conștiinței*.“

Resumând întreg articolul, autorul conchide că:

I. *Unația nu a purces din sentimentul public, din inima poporului român, ci a fost un act pur politic, dictat de necesitate; — deci reunirea noastră nu poate cășuna poporului nedumeriri sau remușcări de conștiință.*

II. *Acest act pur politic a fost făcut prin decretare, deci prin decretare să poate și desface.*

III. *Acest act pur politic a fost dictat de împrejurări nefaste ale unui timp vitreg și neprevăzutele lui urmări au fost mai mult rele, decât bune — astăzi sunt numai rele; — deci timpul și împrejurările de astăzi ne dictează imperios, ca se ne unificăm.“*

(Va urma)

Proiectul de lege despre căsătoria civilă

(Continuare)

Capitolul al patrulea

Nevalabilitatea căsătoriei

§ 61. Căsătoria e nevalabilă, când încheierea ei s'a făcut înaintea funcționarului civil, dar'

a) nu în cercul acestuia sau

b) cu încunjurarea unor recerințe prescrise în alinea primă a § 56.

§ 62. Pe baza punctului a) al paragrafului antecedent nu este căsătoria nevalabilă, dacă acela, înaintea căruia a fost încheiată l-a ținut opininea publică de funcționarul civil a respectivului cerc, excepționând dacă ambele partide ar fi știut contrariul.

§ 63. Când contractanții căsătoriei, prezenți fiind amândoi înaintea funcționarului civil au declarat în persoană, că ei încheie o căsătorie unul cu altul și când ei după încheiere nu au trăit la un loc ca bărbat și femeie, căsătoria în lipsa unui alt pustulat, cuprins în prima alineă a § 46, nu este nevalabilă.

§ 64. O căsătorie încheiată în contra § 8 este nevalabilă. Nevalabilitatea încetează, dacă partida incapacită de acțiune, după încetarea necapabilității de acțiune aprobă căsătoria înainte de terminare sau de declarațiunea nevalabilității.

Că oare continuarea traiului este o aprobare, trebuie să fie decisă după împrejurările casului. Aprobarea este fără efect, când într'aceea între partide s'a ivit pedecca punctului c) din § 15, §§. 17 sau 16, chiar și atunci când aceasta a încetat în timpul aprobării.

Pe baza §§ 9, 10—13 căsătoria poate fi chiar și atunci atacată, când a încetat nevalabilitatea basată pe § 8.

§ 65. O căsătorie e nevalabilă, când a fost încheiată în contra §§. 15, 16 și 17.

§ 66. Căsătoria nevalabilă poate fi privită înaintea terminării ei de nevalabilă, când a fost declarată ca atare într'un proces de nevalabilitate.

Căsătoria nevalabilă după terminarea ei sau după declararea ei de nevalabilă, dacă din lege nu urmează alta, e astfel privită ca și când n'ar fi fost de loc încheiată.

§ 67. Pentru procesul de nevalabilitate sunt îndreptățiți soții, procurorul regesc și acela, care arată, că dela declararea nevalabilității căsătoriei depinde un interes legal al seu.

Pentru intentarea unui astfel de proces sunt indeosebi îndreptățiți:

a) fostul soț pe baza căsătoriei mai înainte încheiate, în data ce această căsătorie nu este deslegată;

b) soțul de mai târziu, dacă valabilitatea căsătoriei sale atarnă dela nevalabilitatea căsătoriei de mai înainte;

c) ori-care este interesat după lege la valabilitatea căsătoriei de mai înainte.

§ 68. Un soț ținmurit în capabilitatea sa de acțiune este capabil de proces în procesul de necapabilitate.

Față cu soții necapabili de acțiune sunt a se aplica normele reprezentanței legale.

§ 69. Procesul de nevalabilitate poate fi intentat numai până căsătoria n'a fost terminată.

Dacă căsătoria în cursul procesului se termină, atunci procedura se va continua numai la cererea aceluia, pentru care depinde un interes de drept dela stabilirea valabilității sau nevalabilității căsătoriei.

§ 70. Sentința legală din procesul de nevalabilitate e în vigoare față de ori-cine.

Dacă într'un proces de nevalabilitate introdus pe baza §-lui 16, fostul soț nu a luat parte, atunci valoarea acestei sentințe nu se estinde asupra sa.

§ 71. Atacată poate fi ori-ce căsătorie, pe care una dintre partide a încheiat-o în contra §-lui 9 fără dispensă,

§ 72. Căsătoria poate fi atacată, dacă aceasta au fost încheiată fără încuviințarea, respective învoirea recerută de §§. 10—13.

O greșală a stabilirii sedriei orfanale (ultima alineă §. 11) nu are influința acestei valabilități de căsătorie.

§ 73. Căsătoria poate fi atacată din cauza silei, dacă o partidă dintre acestia a încheiat numai de frică, de silă sau în urma unei amenințări nedrepte.

§ 74. O căsătorie poate fi atacată din cauza greșelei:

a) când o partidă peste tot nu voește să încheie nici o căsătorie și n'ar ști că prin declarațiune se încheie o căsătorie;

b) când o partidă încheie căsătorie cu alta, nu cu aceea, cu care voește și n'ar ști, că persoana este alta.

c) când o partidă încă pe timpul încheierii căsătoriei a fost cu totul necapabilă, ca să împlinească dătorințele de căsătorie și cealaltă partidă n'a știut aceasta, și nici din împrejurări nu putea deduce aceasta;

d) când o parte a fost condamnată pentru pedeapsa din § 100 sau după punctul d) din § 102 și cealaltă partidă n'a știut aceasta și în cazul din urmă se poate presupune cu temeinicie, că ea dacă ar fi știut aceasta, nu ar fi încheiat căsătoria;

e) când soțul află pe femeia sa însărcinată de altul afară de căsătorie și aceasta pe timpul încheierii căsătoriei n'a știut'o;

f) când soțul declarat mort se anunță după încheierea căsătoriei celei noae.

§ 75 Căsătoria poate fi atacată pentru amăgire, dacă amăgirea se referă la însușiri esențiale personale ale celui alt soț și celalalt soț însuși a provocat amăgirea, sau că trebuia se știe, că al treilea a provocat-o.

Căsătoria nu poate fi atacată, dacă se poate presupune cu temei, că partida amăgită ar fi încheiat căsătoria și fără această amăgire.

§ 76. Pentru atacare este îndreptătit:

a) în cazul § 71, până când ține vârsta nedesvoltată a soțului, pe baza unei imputerniciri primite de ministrul de justiție, procurorul regesc; peste acestea soțul

b) în cazul §-lui 75 până când soțul e minore, autoritatea sa de tutelă, apoi soțul însuși;

c) în casurile §§-lor 73—75, soțul silit, rătăcit sau amăgit.

Autoritatea de tutelă esercită și dreptul atacării prin fișcalul sedriei orfanale.

Soțul, care după ajungerea vârstei sale dezvoltate aprobă căsătoria (§ 85) pe baza § 72 nu o mai poate ataca.

§ 77. Terminul de atacare este un an. Acest termen este a se socoti:

a) în cazul § 71 pentru procurator din ziua, în care i-s'a adus la cunoștință officioasă atacarea căsătoriei; pentru soț din ziua, în care și a ajuns vârsta dezvoltată;

b) în cazul § 72 pentru autoritatea de tutelă din ziua în care încheierea căsătoriei i-a ajuns la cunoștință officioasă (§ 78), pentru soț în ziua în care și-a ajuns majoritatea.

c) în cazuri §§. 73—75 din ziua, în care soțul a fost eliberat de efaciul silei, rătăcirii și amăgirii.

În cazul punctelor a) și b) termenul expirat cu totul s'au în parte, pentru dreptul de atacare al autorităților este a se privi ca expirat și pentru soț.

Capitolul al patrulea

Nevalabilitatea căsătoriei

§ 78. Luarea la cunoștință a autorității de tutelă este egală cu a aceleia a reprezentantului egal, al tatălui sau al mamei, a căror învoire ulterioară este îndestulitoare pentru delăturarea atacării.

Când la aceasta este îndestulitoare învoirea ulterioară a amândurora și luarea la cunoștință s'a întâmplat în zile diferite, atunci termenul trebuie să fie calculat din ziua luării la cunoștință ulterioară. Luarea la cunoștință de mai înainte a aceluia, care într'aceea a fost îndreptățit la învoire, treuue astfel privită, ca-și-când el ar fi primit aceasta în același timp cu îndreptățirea.

§ 79. În cazul §. 72 în decursul termenului stabilit pentru autoritatea de tutelă, poate și minorul, precum și reprezentantul legal sau tatăl sau mama, a căror învoire lipsește, să aducă atacarea căsătoriei la valoare.

Atacarea își perde însă valoarea, când autoritatea de tutelă în decurs de trei luni, socotite dela publicarea officioasă, nu și-o însușește.

§ 80. Dacă soțul e împedecat prin forță sau incapacitate de acțiune în atacarea căsătoriei, expirarea termenului e suspendată câtă vreme durează această pedecă.

Această dispoziție e a se aplica potrivit, dacă reprezentantul legal amintit în § 78, tatăl sau mama sunt împedecați a înștiința tutoratul.

§ 81. Atacarea nu încapă:

a) dacă căsătoria e disolvată prin sentință judiciară sau a încetat în sensul §-lui 95;

b) dacă soțul minorul, constrâns, dus în rătăcire sau înșelat e în vârstă de maioren;

c) pe baza punctului f) § 74, dacă a încetat sau căsătoria de mai înainte sau cea noaună.

§ 82. Dacă căsătoria nu a fost atacată în intervalul de timp prescris sau înainte de termenul indicat în § 81, precum și în cazuri de dispensare ulterioară, de învoire, aprobare și încuviințare (§ 83—86), atacarea căsătoriei e a se privi astfel ca-și-când n'ar fi fost vorbă de ea.

§ 83. O dispensare ulterioară poate încăpea în cazul §-lui 71 numai într-un timp cât soțul nu a ajuns etatea de maioren (§ 86).

§ 84. O învoire și aprobare ulterioară poate încăpea în cazul §-lui 72 numai într-un timp cât soțul n'a atins majoritatea deplină (§ 81).

Învoreia ulterioară respective aprobarea competenței reprezentantului legal, tatălui îndreptățit la învoire, mamei sau tutoratului.

La judecarea învoriei resp. încuviințării ulterioare nu e normativ, că minorul a împlinit într'aceea vârsta de 20 de ani.

În celelalte la învoirea și încuviințarea ulterioară sunt a se aplica în mod corespunzător §§ 10—14.

§ 85. Aprobarea e normativă numai atunci, dacă soțul o pronunță într'un timp când s'a început deja pentru el termenul atacării căsătoriei în sensul §-lui 77.

Dacă continuarea convețuirii e o încuviințare, aceasta trebuie a se hotărî după împrejurările casului dat.

§ 86. După-ce s'a declarat ca nevalabilă căsătoria după încetarea căsătoriei atacate, precum și după atacarea căsătoriei urmată prin înștiințare, nu mai poate încăpea dispensare, învoire, aprobare și încuviințare.

§ 87. Căsătoria atacabilă înainte de disolvarea aceleia trebuie privită chiar și în cazul atacării ca valabilă câtă vreme nu a fost declarată în procesul de divorț ca nevalabilă.

(Va urma)

Un sfat celor ce plătesc dare

Știm, că contribuabililor, adică celor ce plătesc dare către stat, li-se cere ca să facă fasiuni de dare spre a arăta ce proprietate și ce venituri au. După aceste fasiuni (valomás) apoi li-se măsură darea, ce au s'o plătească.

Dintre toate fasiunile de dare, ce trebuie să le facă contribuabilul, numai una singură este, prin care el poate să aibă și un câștig material, și aceasta e fasiunea asupra datoriilor sale, ce sunt întabulate pe casu ori moșia sa nemişcătoare și după cari plătește interese, sau rente (kamát és életjáradék).

Fasiunea aceasta după lege trebuie să se facă în toată Transilvania și Ungaria acuma, până la finea lunii Ian. st. nou 1894. De aceea aflăm de bine a înforma pe contribuabilii noștri: ce trebuie să facă, și cum trebuie să procedă, ca să nu peardă favorul, sau avantajul, ce li-l oferă legea.

Până la 31 Ianuarie st. n. 1894 fie-care proprietariu de casă și imobile are să fasioneze datoriile sale, ce sunt întabulate pe casă și imobile, și pentru cari datorii plătesc interese sau rente. Trebuie să arête adică capitalul datorit și interesele plătite în anul premergătoriu 1893.

Fasiunările aceste se fac pe niște tipărituri, ori blanchete, ce se capătă gratis la primăriile (antistiile comunale) din fie-care comună și la oficiile de dare de prin orașe.

Dar, cum se știe, aceste tipărituri sau blanchete conțin numai rubrici în limba magiară. Din cauza aceasta cei mai mulți, firește, nu le înțeleg. E dar o datorie sântă a preoților, dascălilor și a altor fruntași cărturari ai noștri, cari pricep ceva ungurește, să sară într'ajutoriu

contribuabililor din popor și să le explice, cum să facă fașiunea pe acele blanchete.

Mai întâiu este a să arăta numele și caracterul celui ce fașiunează; apoi capitalul datorit și interesele datorite pentru el pe un an; mai departe data când s'a făcut contractul și intabularea, și cine e îndreptățit a încasa interesele, în fine numirea imobilului (casa ori pământ), pe care s'a făcut intabularea și comuna în care se află acest imobil.

Fasiunile provăzute cu aceste date sunt a să preda până la 31 Ianuarie la respectivele primării (antistii) comunale și perceptorate de dare orășanești.

Fie-care contribuabil e în drept a cere dela primărie (antistie) ori perceptorat adevăriniță despre primirea fașiunei, care trebuie să i-se dea.

La cas de boală sau ivindu-se altă piedecă însemnată, — din pricina căreia contribuabilul n'a putut să predea fașiunea sa asupra datoriilor sau sarciniilor până la 31 Ianuarie — celui împiedecat li stă în drept a face o cerere de justificare, arătând și motivând piedeca și a înainta prin o astfel de cerere fașiunea datoriilor sale pe imobile încă până la 15 Februarie a. c. tot la primăriile comunale și perceptoratele orășanești.

După acest termin nu se primește fașiunea și *cel ce n'a înaintat-o până la 31 Ianuarie, sau n'a justificat întârzierea până la 15 Februarie, pierde avantajul, ce îl oferă legea pe acest an.*

Avantajul acesta constă în aceea, că în măsura în care plătește interese pentru datorii sau rente intabulate *i-se reduce sau scade darea suplimentară* (aruncul la dare) după darea de casă și pământ.

Pentru mai bună înțelegere vom da aici două exemple:

La oraș, de pildă, un proprietariu de casă plătește pe datoria sa intabulată pe casă 100 fl. interese la an. Darea lui de chirie după casă face, zicem, 50 fl. la an. După suma aceasta de 50 fl. în sensul legii are să plătească 30% dare suplimentară, adică cu totul 15 fl. După cele 100 fl., interese, ce le plătește pentru capitalul împrumutat, vin subtrase (scăzute) din darea suplimentară 10%, adică în cazul de față 10 fl. Prin urmare respectivul în loc de 15 fl. va plăti numai 5 fl. dare suplimentară.

*În comuuele sâtești de exemplu, după o casă se plătește dare de 2 fl. La această dare s'ar veni ca dare suplimentară 40%, prin urmare cu totul 80 cr. v. a. La cas când respectivul proprietariu ar avea o datorie intabulată, după care plătește pe an 8 fl. interese, *vin a să subtrage 10% din aceste interese, ceea ce face cu totul 80 cr. Prin urmare darea suplimentară fiind tot 80 cr. respectivul n'ar mai avea să plătească nimic. căci pentru interesele, ce le plătesc pe datoria intabulată, i-se scad acești 80 cr.**

Mai observăm, că pentru interesele, ce le plătește cineva după sumele de dare restantă către erariu, ce sunt intabulate pe casă ori pământuri, *nu se scade nimic.*

Fasiunile pentru sarcinile intabulate de imobile, de cari vorbim, se fac regulat în fie-care an până la 31

Ianuarie și nu numai din trei în trei ani, cum cred mulți în paguba lor.

Să grăbească dar fie-care proprietariu, care are sarcini pe proprietatea sa, de a înainta fașiunile recerute la primării (antistii) și la oficiile de dare orășanești până la 31 Ianuarie st. n. 1894, ca să nu piardă ceea-ce după lege trebuie să i-se scadă din darea suplimentară.

G. T.

Correspondință

Din Doelin cu datul 29 Decemvrie v. 1893 primim următoarele șire:

În ziua nașterii Domnului, sub decursul s. liturgii celebrate de On. Domn preot Ioan Pepa s'au sântit o *Evangelie*, și un *Apostol*, ambele cu litere latine, cea dintâiu donată bisericii noastre de Dl. comerciant din loc *Tanay Ellek*, și în preț de 12 fl., eară *Apostolul* donat de Dl. comerciant *Iuliu Crina*, în preț de 7 fl. 50 cr. v. a. Sus-numitul D. preot Ioan Pepa după sântirea acestor cărți rituale bisericesti, într'o vorbire acomodată arătă credincioșilor aflători în s. biserică însemnătatea acestor donuri aducând mulțămită și implorându-le vieață îndelungată și resplată cerească acelora, care iubesc înfrumșetarea Casei lui Dumnezeu.

Dând aceste fapte marimonioase și publicității, pri-mească Domnii dăruitori cea mai profundă mulțămită pentru donurile făcute santei noastre biserici. Deie cieriul, ca mai mulți dintre creștinii noștrii să imiteze pe acești Domni binefăcători.

Iosif Ivan.

Varietăți

Anul nou. La ziua anului nou am fost lipsiți de fericirea de a putea în persoană felicita pe Prea Sântitul nostru Domn Episcop diecesan, din cauza că Prea Sântia Sa se află indispus în urma influenței, ce domnește și pe aici. Deci după sânta liturgie atât preoțimea locală, cât și mai mulți asesori consistoriali și profesori dela institutul teologic și pedagogic din loc au mers la părintele arhimandrit Filaret Musta și felicitându-l de anul nou l-au rugat totdeodată ca Prea Cuvioșia Sa să binevoiească a împărtăși și Prea Sântiei Sale felicitările lor.

Botezul Domnului. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Nicolae Popea aflându-se indispus încât este reținut în casă, sânta liturgie s'a celebrat de Prea Cuvioșia Sa părintele arhimandrit Filaret Musta cu asistența îndatinată. Sântirea apei s'a făcut la sânta cruce din piața mare, fiind timpul foarte frumos și în prezența numeroșilor credincioși. Comanda militară din loc a rânduit o companie de onoare sub comanda dlui căpitan ces. și reg. Obrenov, carea atât sub decursul santei liturgii cât, și la sântirea apei la momentele principale a dat salve. Atât la sânta liturgie cât și la sântirea apei au luat

parte dl colonel de Chizzola cu dni vicecoloneli Hüttenbach și Zierl împreună cu mai mulți ofițeri din garnisoană.

Petrecerea aranjată în presara Săn-Văsăului de *Reuniunea română de cântări și muzică din Caransebeș* a reușit bine. Concertul a fost viu aplaudat, jocul a ținut până'n zori. Câștigul material și moral a întrecut așteptările noastre. — *Un membru.*

Din Furlug ni se scrie, că poporenii de acolo au fost plăcut surprinși la Crăciun ascultând în decursul liturghiei *Irmosul nașterii și priceasna „Mântuire“*, cântate de D-ra *Sidonia*, fca emeritului învățătoriu *George Ionuțescu*.

O sărbătoare în Sibliu. Duminica trecută s'a ținut în sala cea mare a școlii de fete a Asociațiunii, o frumoasă sărbătoare. S'a făcut desvălirea portretelor foștilor președinți ai Asociațiunii transilvane: *Andrei Baron de Șaguna, Timoteu Cipariu, bar. Vas. Popu, Iacob Bologa și George Barițiu.*

Procesul Memorandului s'a amânat până după deciderea Curiei regești din Pesta asupra excepțiunilor și a cererilor înaintate de acușiți.

Dr. Lucaciu și tinerețea noastră. Sunt două săptămâni decând părintele *Lucaciu*, pus în libertate, își caută de boala de ochi, ce suferă în spitalul „Crucea roșie“ din Buda. O comisie în frunte cu Dl *Ilie Toplișanul* a salutată în numele tinereții române pe părintele *Lucaciu* cu ocaziunea sărbătorilor Crăciunului. — La Anul nou o altă comisiune a predat părintelui susnumit un cadou al fetelor române din Ardeal și Ungaria. Cadoul constă din un potir, un disc, o stea, o linguriță, un cuțit de aur și o tasă de argint necesare la pregătirea sănatei cuminecături. Pe pedestalul potirului este gravat: „*Totul pentru națiune*“ și „*Fetele române din Ardeal și Ungaria*“. Cadoul a fost însoțit de o adresă și 550 subscripțiuni.

Necrolog. *Adriana*, fiica de 3 ani a părintelui protopop din Timișoara, Dr. *Traian Putici*, a reposedat de *anghină* în 28 Decembrie v. 1893.

Ecatarina, fiica protopresbiterului *Maxim Popoviciu* a reposedat în 31 Decembrie v. 1893 în etate de 5 ani. Fie-le țărina ușoară!

În urma ordinațiunii înaltului Ministeriu reg. ung. de finanțe cu data de 23 Decembrie st. n. 1893. Nr. 92189 se sistează încasarea prin execuțiune a dărei și pretensiunilor erariale încasându-se în lunile Ianuarie și Februarie st. n. 1894.

Mulțămită publică: În numele comitetului și episcopiei parohiale gr. or. rom. din comuna filială *Coșăvița*, vin și pre aceasta cale se aduc recunoștința mea tuturor acelor comune bisericesti din diecesa Caransebeșului, care au contribuit la renovarea s. biserici din *Coșăvița*; mai departe mulțămesc tuturor acelor Domni, cari au contribuit la acoperirea cu tinichea a turnului s. biserici: între contribuenți pot aminti din *Făget* pre următorii Domni,

și anume: *Nicolae Sedan* 5 fl. *Dionisie Feneș* 2 fl. *Iosif Kövari* 2 fl. *George Bucholzer* 1 fl. *Martonoși Imbrea* 1 fl. *Mailender Rafail* 1 fl. *David Hirșl* 1 fl. *Dna Ana Dobrean* 50 cr. *Stefan Irinescu* 50 cr. Din *Hamoșdia*: *Ioan Fărăș preot* 1 fl. *Solomon Tomescu econom* 1 fl. *Partenie Stoica preot* în *Bastea* 50 cr., *Vasilie Milencoviciu inv.* în *Coșești* 1 fl. *Trandafir Stana econom* în *Holdea* 2 fl. *Antonie Teodoroviciu din Curtea* 1 fl. *Hugo Felter din Curtea* 50 cr. *Bolenii Anton din Curtea* 50 cr. *Martin Popoviciu din Românești* 50 cr. *D-l Iuliu Muntean din Coșava* 1 fl. *Păun Andreiu din Coșava* 50 cr. *Musta Serafim din Coșteiu* 78 cr. *Ioan Berariu în Rem.-Luncă* 50 cr. *Trifu Ion Alexandru din Vidra de sus* 20 cr. *Gerold N. și Papp Mihaiu jendarmi în Poeni* câte cu 50 cr. Din *Coșăvița*: *Ioan Pava* 1 fl. *Carmen Dobricean* 2 fl. *Petru Runcan* 1 fl. *Ignatie Holdean* 1 fl. *Samson Fetinca* 1 fl. *Simeon Holdean* 1 fl. *George Jucu* 1 fl. *Iosif Muntean* 1 fl. *George Holdean* 1 fl. *Pavel Runcan* 1 fl. *Ioan Runcan* 50 cr. *Ioan Jucu epitrop* 1 fl. *Nicoleta Runcan* 50 cr. *Moise Runcan* 50 cr. *Avram Jucu* 40 cr. *Simeon Olariu* 50 cr. *Mihaiu Runcan* 50 cr. *Solomon Dobricean* 50 cr. *Trifu Lăpujan* 50 cr. *Arsene Olariu* 50 cr. *Ioan Holdean* 50 cr. *Lazar Runcan* 50 cr. *Ignatie Jucu* 50 cr. *Iosif Dobricean* 50 cr. *Trandafir Dobricean* 1 fl. suma totală este de 45 fl 38 cr. Dintre care 33 fl. s'au folosit pentru acoperirea cu tinichea a turnului s. biserici, eară restul de 12 fl. 38 cr. s'au folosit pentru cumpărarea materialului la renovarea s. biserici. — *Homoșdia et filia Coșăvița* în 27 Decembrie 1893. — *Ioan Fărășiu preot gr. or. rom.*

Bibliografie

Elemente din Constituția patriei sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școlile populare române de *Vasilie Goldiș* profesor. Editura librăriei *Ciurcu*, Brașov.

Biserica și Școala apare odată pe săptămână în *Arad*. Red. resp. *Augustin Hamsea*.

Deșteptarea gazetă pentru popor, apare în *Cernăuț* de 2 ori pe lună. Red. resp. *Ilie Dimitroviciu*.

Dreptatea apare în fiecare zi de lucru cu un adaus săptămânal grătit sub titlul „*Foaia de Duminică*“ constă pe an 12 fl, pe lună 1 fl.; „*Foaia de Duminică*“, separată constă pe an 2 fl, pe semestru 1 fl. Editor Dr. *Cornel Diaconovich*, Redact. resp. Dr. *Valeriu Branisce*. Redact. și Administrațiunea în *Timișoara* (*Temesvar, Stadthausgasse Nr 4*).

Gazeta Bucovinei, apare Joia și Duminica în *Cernăuți*. Director: *George Bogdan*; proprietar și editor: Soc. politica „*Concordia*“; Red resp. *Vasilie Marcu*.

Gazeta Transilvaniei, apare în fie care zi de lucru în *Brașov*. Proprietariu Dr. *Aurel Mureșianu*; Red resp. *Gregoriu Maior*.

Minerva revista literară, beletristica și de distrație, apare de două ori pe lună în *Bistrița*.

Propr., editor și redactor *George Curteau*. An. IV. Nr. 1
contine: *Salutare Blajului*, poezie de V. B. Muntenescu;
Mihail Cogălniceanu schiță biografică-literară de Victor
Onișor; *Buchet de Camilii*, narațiune; *Diverse* etc.

Musa Romană, foaie musicală și literară, apare odată
pe lună. Propr. și red. *Iacob Mureșianu*, Blaj. Anul II. Nr.
1 contine: Programă foii; Precuvântare; Cântec popular,
Noutăți, Literatura. Piese musicali: *Marșul Transilvaniei*
de Victor Cherebeț; 2 *Ardelene*, după cum se cânta prin
Bănat culese de Tiberiu Bredicean; Eu mă duc codrul
rămâne de I. Mureșianu.

Școala populară, org. pedagog.-didactic al reu-
niunii învățătorilor români gr. cat. din giurul Gherlei.
Apare odată în săptămână, joia în Gherla. Editor și
proprietariu *comitetul central*, Red. resp. *Ilariu Boros*.
— An II. Nr. 19. cuprinde: *Meditațiune de anul nou*
de M. Silași, învățat; *Varietas delectat* (fine) de V. Dum-
brava; *Ce pedepse sunt aplicabile în școală...* (continuare);
Învățătorul poate deveni om de specialitate numai prin
ștudiu continuu; Diverse.

„Vino lele!“ cor bărbătesc de I. Vidu. Pentru co-
mande și se adresa la autor în Logoj.

Invitare de abonament

la BCU Cluj / Central

„Foaia diecesană“.

*Mulțumind tuturor pentru binevoitoriul sucurs
material și spiritual, ce l-au dat pân'acuma pentru
susținerea acestei foi, îi rugăm totdeodată, ca și pe
viitorii să sprijinească întreprinderea noastră, cu
atât mai vârtos, pentru că această foaie are o misiune
mai înaltă culturală și anume: înaintarea intereselor
noastre bisericesci, școlare și sociale.*

*Deschidem deci un nou abonament pe se-
mestrul I. al anului 1894. cu prețurile de pân'
acuma și adevă:*

Pentru Austro-Ungaria:

*pe un an întreg 5 fl. — cr. sau 10 coroane.
pe jumătate de an 2 fl. 50 cr, „ 5 „*

Pentru România și străinătate:

*pe un an întreg . . . . . 14 franci.
pe jumătate de an . . . . . 7 franci.*

Redacțiunea și Administrațiunea.

Licitațiune minuendă

(pentru zidari și petrari)

Comitetul parohiei gr. or. rom. din *Oravița-montană*
în urmarea ordinațiunii Nr. 3327 B. ex 1893 a Vene-
rabilului Consistoriu diecesan din Caransebeș, escrie pen-
tru lucrările recerute la întregirea și repararea zidului
dela curtea bisericii și la construirea treptelor de peatră

în *uorminți*, pe 28/16 Ianuarie 1894 la 11 oare dim.
licitațiune minuendă.

Prețul de exclamațiune evaluat pentru zidul curții
este 406 fl. 29 cr. eară pentru construirea treptelor 1587
fl. 44 cr. v. a.

Ofertele se fac în persoană ori prin plenipotențiat
pre lângă depunerea unei cautiuni de 41 fl. respective
159 fl. Cautiunea întreprinzătorului sa va păstra până
la cōlaudare în lada bisericii.

Planurile și preliminăriile se pot vedea în cance-
laria subscrisului președinte.

Oravița-montană, în 4 Ianuarie 1894 n.

Ilie Trăilă
președ. comit.

George Dragoescu
not. comit.

[1] 2—3

Concurs.

Pe baza ordinațiunii consistoriale ddto 13 Decem-
vrie 1893 Nr. 3441 B. se escrie acum a doaua oară
concurs pentru întregirea parohiei vacante gr. or. rom.
de clasa III-a din *Târnova* — protopresbiteratul *Bocșei-*
montane — cu termen de recurgere de 30 de zile dela
prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sunt:

O sesiune și jumătate parohială.

Birul și stola usuată dela 150 de fumuri.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt avisați,
ca recursele lor. bine instruate conform statului organic
bisericesc și regulamentului pentru parohii, adresate co-
mitetului parohial să le subștearnă Prea On. D. Maxim
Popoviciu protopresbiter în *Bocșa-montană*.

În fine recurenții sunt poștiți a se presenta în vre-o
Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta
desteritatea în cântare și oratorie.

Târnova la 19/31 Decembrie 1893.

[2] 2—3

Comitetul parohial

În conștelegere cu mine *Maxim Popoviciu* protopresbiter.

Concurs

Pre baza ordinațiunii Venerabilului Consistoriu die-
cesan ddto 11 Decembre a. c. Nr. 3413 B. se escrie
concurs pentru întregirea definitivă a parohiei gr. or. rom.
de clasa a II-a din comuna *Jidovini*, protopresbiteratul
Bocșei-montane, comitatul *Caraș-Severin* devenită vacantă
prin moartea preotului *Vasile Ogherlaci*, cu termen de
recurgere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt:

1. O sesiune parohială.

2. Stola și birul usuat.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avisați,
ca recursele instruate conform stat. org. bis. și a regula-
mentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, se
le subștearnă protopresbiterului tractual *Maxim Popoviciu*
în *Bocșa-montană*.

În fine recurenții sunt poștiți a să presenta în vre-o
Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta
desteritatea în cântare și oratorie, dar nici decum în ziua
de alegere.

Jidovini din sedința comitetului parohial ținută în
19 Decembrie 1893.

[92] 3—3

Comitetul parohial.

În conștelegere cu mine: *Maxim Popoviciu*, protopresbiter.

Mersul trenurilor

pe liniile bănățene ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1. Oct. n. 1893.

Timișoara — Orșova										
Tr. acc. 704. I. II.	Tr. d. pers. 708 I—III.	Espr. or. 702 I.	Tr. d. pers. 726 I—III.	Tr. m. 728 I—III.	Stațiuni	Tr. d. pers. 725 I—III.	Espr. or. 701 I.	Tr. d. pers. 707 I—III.	Tr. acc. 703 I. II.	Tr. m. 727
2:20	7:00	1:30	8:30		Budapesta		2:10	6:55	1:25	—
5:58			11:30	6:25	Arad	9:44			9:44	10:55
8:00	5:45	6:49	5:45	9:30	Timișoara Iosefin	7:16	8:49	9:20	7:42	3:28
8:14	6:00		5:59	9:51	" Fabrică	7:03		9:07	7:31	3:12
8:49	6:57		6:49	11:11	Topoloveț	6:11		8:17	6:56	1:56
9:23	7:40		7:32	12:34	Lugoș	5:28		7:41	6:28	12:55
"	7:57		7:51	1:04	Gavoșdia	5:07		7:10	"	12:10
"	8:19		8:14	1:39	Cav.-Sacul	4:44		6:50	"	11:39
10:25	9:10		8:40	3:25	Caransebeș	4:20		6:27	5:39	11:05
"	9:26			3:47	Cârpa			6:03	"	9:25
"	9:55			4:31	Slatina				"	8:43
"	10:10			4:53	Armeniș			5:41	"	8:16
11:16	10:23			5:15	Teregova			5:15	4:40	8:01
11:35	10:45			5:56	Poarta orientală			5:02	4:30	7:40
"	11:59			6:18	Cornia			4:36	"	7:03
"	11:14			6:37	Crușoveț			4:17	"	6:32
"	11:26			6:58	Iablașița			4:05	"	6:10
"	11:39			7:23	Mehadia			3:48	"	5:34
12:28	11:48	11:05		7:36	Băile erculane		4:35	3:35	3:21	5:12
12:42	12:01			7:58	Toplet			3:19	3:08	4:49
1:06	1:40	11:37		8:24	Orșova			4:05	3:00	2:51
1:15	1:49	11:45			Verciorova			2:10	2:21	2:19
11:40	6:25	10:55	Sâmbătă		București			7:10	11:25	5:50
		8:00	Luni		Constantinopol					
						Sâmbătă	2:00			

Timișoara — Baziaș							Voitec — Bogșa-montană				
Tren de persoane			Stațiuni	Tren de persoane			Tren. mest.		Stațiuni	Tren. mest.	
1702 I—III.	1706 I—III.	1704 I—III.		1701 I—III.	1705 I—III.	1708 I—III.	3312 I—III.	3314 I—III.		3311 I—III.	3313 I—III.
5:35	12:00	8:10	Timișoara Iosefin	7:26	3:17	8:54	6:50	9:10	Voitec	6:10	7:33
5:58	12:24	8:32	Șag	7:07	2:53	8:31	7:46	9:57	Gătaia	5:28	6:50
6:13	12:39	8:47	Jebel	6:52	2:38	8:13	8:14	10:19	Morițfeld-Șoșdia	5:11	6:23
6:34	12:55	9:03	Voitec	6:33	2:20	7:48	8:33	10:36	Gherteniș	4:54	6:00
6:51	1:15	9:21	Detă	6:20	2:07	7:35	8:46	10:47	Jidovini	4:43	5:48
7:14	1:39	9:42	Stămora	5:56	1:38	7:06	9:08	11:07	Bogșa-rom.	4:25	5:26
7:53	2:12	10:17	Vêrșeț	5:28	1:07	6:35	9:32	11:31	Bogșa-mont.	4:00	5:00
8:30	2:48	10:50	Iasenova	4:46	12:26	5:32					
8:51	3:07	11:11	Biserica-Albă	4:23	12:08	5:14					
9:10	3:25	11:29	Baziaș	4:25	11:45	4:50					

Iasenova — Anina									
Tren mestecat			Stațiuni	Tren mestecat					
3418 I—III.	3412 I—III.	3416 I—III.		3413 I—III.	3411 I—III.	3417 I—III.			
	8:35	10:55	Iasenova	4:34	5:24				
	9:01	11:21	Iam	4:11	5:01				
	9:52	12:08	Răcăjdia	3:28	4:18				
6:45	10:50	12:40	Oravița	3:00	3:50	7:40			
7:17	11:21		Măidan		2:58	7:11			
8:08	12:03		Lisava		2:21	6:32			
9:18	1:13		Crașova		1:03	5:19			
9:56	1:51		Anina		12:15	4:30			